

Kraftsamling

Summering av Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet 2008

Kraftsamling

Summering av Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet 2008

ANP 2008:760

© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2008

ISBN 978-92-893-1787-0

Design: Jette Koefoed

Fotos: Omslag: Sven Halling/Naturbild AB/Johnér, s. 4: Getty Images,

s. 6: Frederic Cirou/PhotoAlto; s. 9: Ingram; s. 11: Copyright/foto Johan Ylitalo/Image Bank Sweden;

s. 13: Copyright/foto Theresia Parsby/Image Bank Sweden; s. 15: Copyright Rubberball.

Upplaga: 800 exemplar

Tryck: Scanprint A/S, Århus 2008

Tryckt på miljövänligt papper som uppfyller kraven i
den nordiska miljömärkningen.

Publikationen kan beställas på www.norden.org/order

Fler publikationer på www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18

1255 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0400

Fax (+45) 3311 1870

Nordiska rådet

Store Strandstræde 18

1255 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0200

Fax (+45) 3396 0202

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Kraftsamling

Summering av Sveriges ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet 2008

Innehåll

- 7 Förord
- 8 Konkurrenskraft
- 10 Klimat
- 12 Kreativitet
- 14 Koordinering

Förord

Sverige har innehaft ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2008.

Inför detta ordförandeskap presenterades ett ambitiöst program kallat Kraftsamling som fokuserade på fyra teman: Konkurrenskraft, Klimat, Kreativitet och Koordinering.

Kontakterna mellan våra nordiska länder har under året varit både många och framgångsrika. Samarbetet och samvaron har kännetecknats av vänskap och en vilja att ytterligare stärka Norden som en stark tillväxtregion.

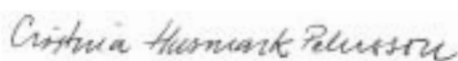
En översyn har påbörjats av hur samarbetet bättre skall anpassas till de utmaningar vi står inför när det gäller globalisering och klimatförändringar.

Nordisk nytta handlar om att underlätta för människor. Att öka integrationen och minska antalet gränshinder är därför en fråga som stått högt på dagordningen under året.

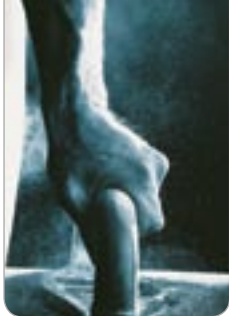
Intresset och engagemanget för Norden och den nordiska gemenskapen har ökat påtagligt.

Styrkan i det nordiska samarbetet visar sig när vi kan omsätta ord till handling. Det är därför viktigt att vårt program för året enkelt kan utvärderas.

Min förhoppning är att vi under det svenska ordförandeskapet 2008 har kunnat visa på betydelsen av ett nära nordiskt samarbete.

Cristina Husmark Pehrsson
Nordisk samarbetsminister

Konkurrenskraft

Målsättningen under temat *Konkurrenskraft* har varit att stärka våra nordiska länders position i en hårdnande internationell konkurrens.

För att uppnå detta har Sverige i samarbete med Nordiska ministerrådets sekretariat under året genomfört det första nordiska Globaliseringsforumet, i Riksgränsen. Arrangemanget var ett led i uppföljningen och vidareutvecklingen av statsministrarnas globaliseringsinitiativ.

Inom ramen för den gemensamnordiska globaliseringsstrategin har det så kallade Toppforskningsinitiativet satts igång. Teman för initiativet är klimat, energi och miljö. Programmet omfattar och sammanför både forskning och innovation inom flera sektorer och bidrar därmed till skapandet av ett nordiskt innovations- och forskningsområde. Tiden för programmet avser 2009–2013 och innebär en offentlig finansiering om knappt en halv miljard svenska kronor.

Inom ramen för det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet har också ett seminarium arrangerats kring utvecklingen av en gränslös nordisk elmarknad där betydelsen av att förbättra förutsättningarna för investeringar samt att harmonisera de elmarknadsanknutna regelverken har stått i fokus.

Under 2008 har ett antal konkreta gränshinder lösts, huvudsakligen inom den sociala sektorn. Genom ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram har de nordiska länderna fastställt ramarna och huvudinriktningen för det regionalpolitiska samarbetet under de närmaste åren. Tonvikt kommer att läggas på fortsatta åtgärder för att reducera gränshinder och en regionalt differentierad näringspolitik. Fokus ligger också på en förbättrad klimat- och energipolitik, genom en mer aktiv fysisk planering och långsiktigt hållbar infrastrukturutveckling.

De nordiska länderna har tillsammans uppnått en överenskommelse om framtagande av en gemensam nordisk gränsregional statistik. Avsikten är att säkerställa att underlaget för vår samhällsplanering inte begränsas av enbart nationell statistik.

För att underlätta rörligheten över gränserna för personer och företag har Gränshindersforum bland annat medverkat till att ett gemensamt nordiskt arbete inletts för att åstadkomma gemensamma nordiska regler för auktorisation av elinstallatörer.

Vidare har det nordiska samarbetet medverkat till att en nordisk sökmotor för kända gränshinder har tagits i bruk samt invigt en nordisk socialförsäkringsportal. Det har även blivit möjligt för andra nordiska medborgare att få personnummer i Sverige.

Genom en konferens har det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet påbörjat en diskussion om strategier för att möta den demografiska utmaningen, både i Norden och i ett vidare EU-perspektiv. Under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 kommer en konferens på ett liknande tema att hållas på europeisk nivå.

Ett annat betydelsefullt område har varit att öka samarbetet inom turistnäringen. I fokus har varit en gemensam profilering och marknadsföring av Norden i bland annat Asien (inom ramen för Expo Shanghai 2010) och i Nordamerika. Därutöver har de nordiska länderna medverkat till en gemensam satsning på innovations- och produktutveckling samt utveckling av gemensamma analys- och uppföljningsmodeller.

I anslutning till detta har även ett arbete inletts för att öka synligheten för den nordiska teknologiutvecklingen genom ett pilotprojekt för att främja nordiska innovationssatsningar i Asien.

GENOMFÖRT UNDER 2008

- ✓ Följa upp de nordiska statsministrarnas initiativ från juni 2007 om nordiskt samarbete i globaliseringsfrågor.
- ✓ Arrangera ett första nordiskt globaliseringsforum, med representanter från politik, närings- och föreningsliv.
- ✓ Följa upp Nordiska Investeringsbankens förnyade satsning på Östersjöregionens konkurrenskraft och havsmiljö.
- ✓ Arrangera ett seminarium om den nordiska elmarknaden.
- ✓ Verka för ökad samordning/informationsspridning mellan gränsregionerna.
- ✓ Besluta om ett reviderat regionalpolitiskt samarbetsprogram för perioden 2009–2012.
- ✓ Främja samarbete mellan nationella nordiska organ med ansvar för turism för att marknadsföra Norden som turistregion.
- ✓ Arrangera en konferens om entreprenörskap som en drivande kraft i Europa, kring frågor som gränshinder, gränsregionalt samarbete, regelförenkling och turism.
- ✓ Arrangera seminarier och andra aktiviteter inom ramen för projektet Ny Nordisk Mat.
- ✓ Arrangera ett seminarium om konkurrenskraftigt företagande på landsbygden.

Klimat

Målsättningen under temat *Klimat* har varit att verka för en fortsatt uppbyggnad av ett hållbart samhälle för att därigenom framför allt motverka den pågående klimatförändringen.

För att uppnå detta har vi inom ramen för det nordiska samarbetet beslutat om ett nytt miljöhandlingsprogram för de närmaste åren, med tonvikt på klimat och luft, hav och kustzoner, biologisk mångfald, ekosystemtjänster samt hållbar konsumtion och produktion. Under året har även en arbetsgrupp tillsatts för att identifiera hur de nordiska länderna ska kunna samarbeta när det gäller förvaltning och planering av haven.

En ny handlingsplan har antagits för det nordiska energisamarbetet med syfte att bland annat uppnå en mer hållbar energiförsörjning. Sverige har därutöver lett ett nordiskt projekt om hållbar produktion av bioenergi från jord- och skogsbruket för att stärka det nordiska bioenergisyndikatet inom ramen för EU-arbetet.

Under året har det tillsatts en arbetsgrupp vars primära uppgift är att förbereda och medverka till genomförandet av utredningar och projekt, samt relevanta möten och konferenser, som ska bidra till ett gott resultat vid Klimatkonferensen i Köpenhamn 2009.

Ett seminarium har genomförts om behovet av en fortsatt utbyggnad av vindkraften som energikälla, för att bland annat uppnå de globala klimat- och energimålen.

En konferens om klimatförändringarnas konsekvenser för skogen har anordnats samt en deklaration om hållbart skogsbruk har antagits. Diskussioner har även förts om skogsföryngring och koldioxidlagring i ett föränderligt klimat.

Nordiska ministerrådet har tillsammans med EU-kommissionen och FN:s organ för jordbruk, skogsbruk och fiske (FAO) genomfört en konferens om klimatförändringarnas betydelse för fiskbeståndens utveckling och för fiskerinäringen.

Därutöver har Sverige tillsammans med övriga nordiska länder genomfört en konferens om de senaste forskningsrönen kring bland annat djurskyddets betydelse för livsmedelskvalitet. Konferensen var välbesökt och slutsatserna låg till grund för den så kallade Växjödeklarationen som antogs den 26 juni. Deklarationen ska användas som grund för att föra ut den gemensamma nordiska samsynen i EU/EES och internationella fora där djurskydd behandlas, till exempel Världsoorganisationen för djurhälsa (OIE) och Europarådet, om vikten av ett gott djurskydd och den nära kopplingen mellan ett gott djurskydd och en god livsmedelskvalitet på animaliska livsmedel.

Inom ramen för det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet har även en konferens genomförts om entreprenörskap på landsbygden. Konferensen fokuserade på livsmedel, mat och matupplevelsers betydelse som kulturbärare för landsbygden samt i vilken utsträckning detta påverkar människors val av bosättningsort. Konferensen resulterade bland annat i att Sveriges lantbruksuniversitet fick i uppdrag att genomföra en stor nordisk forskarkonferens på detta område.

Under året har en tvärssektoriell konferens arrangerats som berörde frågor om klimat, förnyelsebar energi, kulturlandskapet och konst. Särskilt betonades vikten av att nå samverkan mellan samhällsområdena för att komma fram till nya idéer och arbetsätt.

En konferens om ungdomars möjligheter att delta i och påverka klimatdebatten har genomförts. Det svenska ordförandeskapet har även tagit initiativ till att öka barns och ungdomars kunskap och respekt för vår natur och dess resurser.

GENOMFÖRT UNDER 2008

- ✓ Besluta om ett nytt miljöhandlingsprogram för åren 2009–2012.
- ✓ Inleda arbetet med att formulera en ny handlingsplan för det nordiska energisamarbetet under perioden 2010–2013.
- ✓ Arrangera ett seminarium om vindkraft.
- ✓ Arrangera ett möte mellan institutioner som stödjer polarforskning i de nordiska länderna i syfte att fördjupa nordisk samverkan efter det Internationella Polaråret.
- ✓ Genomföra en nordisk konferens om klimatfrågan kopplade till frågor om kulturlandskapet och kulturmiljön.
- ✓ Arrangera en konferens om klimatförändringarnas konsekvenser för skogen.

Kreativitet

Målsättningen under temat *Kreativitet* har varit att profilera Norden som en toppregion inom kreativa industrier, att främja barns och ungdomars kreativitet samt att uppmuntra och stödja entreprenörskap och kreativa forskningsmiljöer.

En strategi för det kreativa Norden har antagits för att göra nordisk konst och kultur synligare på den globala scenen och öka samarbete och dialog mellan Norden och övriga världen. Kultur- och näringssektorerna har inlett ett samarbete för att profilera Norden som en toppregion inom kreativa industrier. Det är också ett av målen för det förslag till kulturpartnerskap inom ramen för Nordliga dimensionen som ministerrådet har tagit fram under året. Därutöver har de nordiska kulturministrarna kommit överens med sina baltiska kollegor om ett gemensamt nordisk-baltiskt utbytesprogram för konstnärer.

Rapporten om samexistens och kulturell komplexitet, liksom den uppföljande internationella konferensen på samma tema, har lagt en grund för en samlad debatt om utmaningar och möjligheter för den kulturella mångfalden och dialogen mellan kulturer i de nordiska länderna.

Inom det nordiska samarbetet har vi också prioriterat frågor som rör barns och ungdomars delaktighet i kulturlivet och i det offentliga samtalet samt rätten till eget skapande. Konferensen om kultur i skolan bidrog till att öka kunskaps- och erfarenhetsutbytet i en fråga som är högaktuell i Norden. Detsamma gäller konferensen om barns och ungdomars mediekonsumtion och medievanor. Konferensen tog upp de positiva effekterna för barns och ungdomars kreativitet, nationsöverskridande kontakter och nya identitetskapande uttrycksformer. Vidare diskuterades också problemen med ökad sårbarhet och utsatthet i det nya medielandskapet.

En konferens på temat kön, utbildningsframgång och arbetsliv har anordnats under året. Fokus för konferensen var hur och varför kön påverkar studieresultat, studieval, undervisning och lärande, och vad som krävs för att bryta könsmonster.

Inom ramen för ordförandeskapet har vi även genomfört ett seminarium om ungdomars sexuella hälsa ur ett genusperspektiv, med fokus på hur olika aktörer hanterar jämställdhetsfrågorna i detta avseende.

Därutöver har organisatoriska åtgärder vidtagits samt ytterligare medel avsatts för att bland annat stärka den nordiska språkförståelsen mellan våra länder. Ett arbete har inletts för att följa upp 2006 års språkdeklaration och diskussioner pågår om antagande av en ny språkkonvention.

GENOMFÖRT UNDER 2008

- ✓ Anordna en konferens om kultur i skolan.
- ✓ Nordiskt erfarenhetsutbyte kring entreprenörskap inom utbildningsområdet.
- ✓ Arrangera ett nordiskt seminarium om kön, utbildningsframgång och arbetsmarknad ur ett livslångt lärande-perspektiv.
- ✓ Arrangera en konferens om ungas mediekonsumtion och medievanor.
- ✓ Följa upp utbildningsministrarnas beslut om en nordisk språkdeklaration.

Koordinering

Målsättningen under temat *Koordinering* har varit att vidareutveckla och fördjupa samarbetet med andra regionala aktörer samt att uppnå en bättre koordinering mellan de nordiska och de nationella institutionerna och mellan de nordiska ländernas nationella myndigheter.

För att uppnå detta har nya riktlinjer för de närmaste årens samarbete med Estland, Lettland, Litauen samt nordvästra Ryssland utarbetats. Samarbetet fokuserar i huvudsak på gemensamt angelägna globaliseringsrelevanta områden. Vidare har diskussioner inletts med Östersjöstaternas råd (CBSS) om att fördjupa samarbetet inom bland annat människohandelsområdet.

Därutöver har Sverige fortsatt det arbete som tidigare ordförandeskap inletts för att utveckla och vässa det nordiska samarbetet. Vidareutvecklingen går hand i hand med den översyn av samarbetet som Sverige också initierat. Översynen syftar till att anpassa samarbetet till dagens behov och att säkerställa att samarbetet även kan klara nya utmaningar som bland annat globaliseringen och klimatförändringen medför.

Nordiska ministerrådet har även varit en central aktör för att trygga de ekonomiska möjligheterna för fortsatt verksamhet vid European Humanities University (EHU) i Vilnius genom bildandet av en så kallad trust fund.

Tillsammans med EU-kommissionen har Sverige genomfört en arktisk konferens på Grönland med syfte att öka kunskapen om förhållandena i Arktis. Därutöver har Nordiska ministerrådet beslutat om ett nytt flerårigt arktiskt samarbetsprogram med målsättningen att bidra till att utveckla och förbättra livskvaliteten för den arktiska befolkningen samt öka insatserna för att motverka klimatförändringarna i Arktis.

Sverige har även lett arbetet med utarbetandet av en deklaration om ett hållbart Norden som de nordiska länderna samt de självstyrande områdena står bakom. Deklarationens målsättningar är att försöka hejda klimatförändringen, att bevara och förbättra miljön, samt att främja en dynamisk, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Inom ramen för det nordiska samarbetet har vi även genomfört tre seminarier i samarbete med Europarådet med fokus på att bygga ett Europa för och med barn. Det första seminariet belyste möjligheten till ett meningsfullt och hållbart deltagande från barn i samhällsbyggandet. Det andra seminariet handlade om ett fördjupat samarbete för att bekämpa våld mot barn. Det tredje seminariet fokuserade på utformning av riktlinjer för ett barnvänligt rättsväsende.

Vidare har de nordiska länderna i samarbete med Europarådet genomfört ett nordiskt seminarium om delaktighet och inflytande för barn och ungdomar

med funktionshinder. Seminariet syftade till att utbyta erfarenheter kring det arbete som pågår i de nordiska länderna med att utvidga det fria valet av hjälpmedel till funktionshindrade.

Sverige och Nordiska ministerrådet har även verkat för att stärka jämställdhetstänkandet i Nordiska ministerrådet, bland annat genom att utbilda ordförandena i de olika ämbetsmannakommittéerna och tjänstemän på Nordiska ministerrådets sekretariat i jämställdhetsintegrering.

Därutöver har Sverige tillsammans med övriga nordiska länder vidtagit åtgärder för att utveckla det nordiska polissamarbetet. Det innefattar bland annat att förutsättningarna för att genomföra gemensamma polisinsatser klarlagts. De nordiska rikspolischeferna har tagit fram en strategi för att stärka samarbetet kring bekämpning av barnpornografibrott och andra Internet-relaterade övergrepp mot barn.

Slutligen har vi arbetat med att implementering av gemenskapsrättsakter sker på ett likartat sätt i våra länder.

GENOMFÖRT UNDER 2008

- ✓ Genomföra en konferens om arktiska frågor, bland annat i ett EU-perspektiv.
- ✓ Besluta om ett nytt artistiskt samarbetsprogram för åren 2009–2012.
- ✓ Ta fram strategi för hur de nordiska länderna kan stärka sin position i och sitt samarbete med de internationella finansiella institutionerna som verkar i Östersjöregionen.
- ✓ Fatta beslut om ny strategi för Nordiska ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen respektive nordvästra Ryssland.
- ✓ Fatta beslut om inriktningen på den framtida verksamheten vid Nordiska ministerrådets kontor i Estland, Lettland, Litauen och Ryssland.
- ✓ I samarbete med Europarådet arrangera två seminarier på temat barns delaktighet och inflytande i samhället samt våld och andra övergrepp mot barn.
- ✓ Anordna en konferens i samarbete med Europarådet, där handlingsplaner och mål med handikappolitiken diskuteras med utgångspunkt i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder.
- ✓ Erfarenhetsutbyte/konferens kring organiserandet av effektiva arbetsmarknads- och välfärdsförvaltningar.
- ✓ Utveckla Nordiska ministerrådets samarbete med de regionala organisationerna CBSS, Barentsrådet och Arktiska rådet.

norden

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18
DK-1255 Köpenhamn K
www.norden.org

Det nordiska samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland. Ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet roterar kalenderårsvis mellan de fem nordiska länderna.

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Ytterligare information om
Sveriges ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet fås
på www.Norden2008.se samt
www.Regeringen.se

Kontaktuppgifter för
ordförandeskapet
Utrikesdepartementet
EU-enheten
Nordisk-Baltiska gruppen
SE-103 39 Stockholm
Telefon (växel):
+46 8 405 10 00